

PRACE NAUKOWE
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

KULTURA FIZYCZNA

VIII

pod redakcją
Joanny Rodziewicz-Gruhn
Eligiusza Małolepszego

Częstochowa 2009

Recenzenci
Marian Głowacki
Andrzej Malinowski
Mirosław Ponczek

Redaktorzy naukowi
Joanna Rodziewicz-Gruhn
Eligiusz Małolepszy

Redaktor
Przemysław Lasota

Korekta
Dariusz Jaworski

Redaktor techniczny
Piotr Gospodarek

Projekt okładki
Sławomir Sadowski

© Copyright by Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Częstochowa 2009

ISBN 978-83-7455-106-9

ISSN 1505-4241

Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie
42-200 Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8
tel. (0-34) 378-43-29, faks (0-34) 378-43-19
www.ajd.czyst.pl
e-mail: wydawnictwo@ajd.czyst.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
CZĘŚĆ I	
TRADYCJE I WSPÓLCZESNOŚĆ KULTURY FIZYCZNEJ W POLSCE I NA ŚWIECIE	
Leon Rak	
Zarys ewolucji sprzętu narciarskiego	11
Jerzy Dżereń	
Przyczynek do stanu badań nad historią Mazowsza – ze szczególnym uwzględnieniem dziejów kultury fizycznej do 1918 roku (zarys problematyki)	23
Aleksander Wiecheć	
Gniazdo „Sokoła” w Jordanowie – zarys dziejów	37
Maciej Łuczak	
Wpływ myśli teoretycznej i praktycznej szkoleniowców węgierskich na sukcesy polskiej szermierki	55
Teresa Drozdek-Małołępsza	
Sport kobiet mniejszości narodowych w Polsce w latach 1919–1939	75
Eligiusz Małołępszy	
Wybitni zawodnicy sportu motorowodnego i narciarstwa wodnego w Polsce	89
Jan Golis	
Kultura fizyczna w działalności Inspektorii Krakowskiej Salezjańskiej Organizacji Sportowej Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1992–2005	103
Dorota Pawlik	
Historyczno-socjologiczne uwarunkowania kultury fizycznej Maorysów na wybranych przykładach	119
CZĘŚĆ II	
PROBLEMY ROZWOJU I ZDROWIA	
Ryszard Asienkiewicz, Józef Tatarczuk, Katarzyna Koziółkowska	
Rozwój fizyczny zielonogórskich chłopców i dziewcząt w wieku 15 lat w świetle wybranych czynników środowiskowych	131
Inga Kordel	
Związki cech somatycznych z wybranymi zdolnościami motorycznymi chłopców w wieku 11–13 lat	149

Robert Wąs, Wiesław Pilis, Karol Pilis Metody oceny przygotowania fizycznego współczesnego piłkarza nożnego	159
Wiesław Pilis, Iwona Michalska, Anna Pilis, Agnieszka Pilis Wpływ alkoholu na organizm sportowca	187
Mirosław Kowalski Kultura zdrowotna – wymiary edukacyjne (w kierunku odpowiedzialności za zdrowie)	207
Joanna Rodziewicz-Gruhn Health and Health Behaviours of Youth from Selected City Agglomerations in Ukraine, Byelorussia and Lithuania	217
L.D. Głazyrina, T.A. Łopatik Модель формирования базовых компонентов культуры у дошкольников в процессе физического воспитания	223
S.Y. Newdah Образовательная среда как условие профессиональной подготовки педагога в системе дополнительного образования	231
CZĘŚĆ III	
VARIA	
Wiesław Pilis, Marek Szambelan Rekreacyjne walory rzeki Dunajec w obszarze Pienińskiego Parku Narodowego	241
Daniel Bakota Turystyka w powiecie raciborskim w latach 1999–2007	255
Norbert Jasiński, Katarzyna Jasińska, Marek Szambelan Park Narodowy „New Forest” jako przykład ochrony przyrody dla rekreacji i turystyki w Zjednoczonym Królestwie	269
RECENZJE	
Dobiesław Dudek O alpinizmie słów kilka napisanych na kanwie monografii autorstwa Ewy Roszkowskiej pt. <i>Alpinizm europejski 1919–1939. Ludzie – tendencje – osiągnięcia</i> , Kraków 2007	287
Marek Ordyłowski Recenzja książki Jakuba Tyszkiewicza pt. <i>Dzieje Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu 1946–2006</i> , Wrocław 2007	299

CONTENT

Introduction	7
PART I	
PHYSICAL EDUCATION IN POLAND AND ABROAD – PAST AND PRESENT	
Leon Rak	
Short History of Ski Equipment Evolution	11
Jerzy Dżereń	
Contribution to the Status of Researches into Mazowsze History – with a Particular Acknowledgement to History of Physical Education up to 1918 (Topic Outline)	23
Aleksander Wiecheć	
Skiing in „Sokół” Gymnastic Association in Jordanów (an Outline)	37
Maciej Łuczak	
Influence of the Theoretical and Practical Conception of Hungarian Trainers on the Triumphs of Polish Fencing	55
Teresa Drozdek-Małolepsza	
Women’s Sport among National Minorities in Poland in the Years 1919–1939	75
Eligiusz Małolepszy	
Eminent Motor-boating and Water Skiing Competitors in Poland	89
Jan Golis	
Physical Culture in the Inspectoral Cracow Salesian Sport Organization for the Republic of Poland in the Years 1992–2005	103
Dorota Pawlik	
Sociological and Historical Conditions of Physical Culture of the Maori on Selected Examples	119
PART II	
PHYSICAL DEVELOPMENT AND HEALTH	
Ryszard Asienkiewicz, Józef Tatarczuk, Katarzyna Koziolkowska	
Physical Development of 15-year-old Boys and Girls in Zielona Góra – as Affected by Social-background Factors	131
Inga Kordel	
Relationship between Somatic Features and Selected Motor Abilities in 11–13-year-old Boys	149

Robert Wąs, Wiesław Pilis, Karol Pilis Evaluation Methods of Modern Soccer Player Physical Preparation	159
Wiesław Pilis, Iwona Michalska, Anna Pilis, Agnieszka Pilis The Influence of Alcohol on Athlete's Organism	187
Mirosław Kowalski Sanitary Culture – Educational Dimensions (towards Responsibility for Health)	207
Joanna Rodziewicz-Gruhn Health and Health Behaviours of Youth from Selected City Agglomerations in Ukraine, Byelorussia and Lithuania	217
L.D. Głazyrina, T.A. Łopatik The Model of Formation of Pre-school Age Children's Basic Cultural Components in the Process of Physical Training	223
S.Y. Newdah Educational Space as a Condition of Professional Training of Teacher in the System of Post-diploma Supplementary Education	231
PART III	
VARIA	
Wiesław Pilis, Marek Szambelan Recreational Trials of the Dunajec River in the Area of Pieniny National Park	241
Daniel Bakota Tourism in Racibórz District in 1999–2007	255
Norbert Jasiński, Katarzyna Jasińska, Marek Szambelan National Park „New Forest” as an Example of Wildlife Protection for Recreation and Tourism in the United Kingdom	269
REVIEWS	
Dobiesław Dudek A Few Words about Alpine Climbing Based on Ewa Roszkowska's Monograph 'European Alpine Climbing 1919–1939. People – Tendencies – Achievements', Kraków 2007	287
Marek Ordyłowski The Review of 'The History of Wrocław University School of Physical Education 1946–2006', Wrocław 2007	299

WSTĘP

W niniejszym – VIII Zeszycie Naukowym – z serii wydawniczej „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie – Kultura Fizyczna” zostały zaprezentowane prace autorów z różnych ośrodków naukowych krajowych i zagranicznych.

Recenzentem I części pracy – „Tradycje i współczesność kultury fizycznej w Polsce i na świecie”, był prof. zw. dr hab. Mirosław Ponczek. Problemy ukazane w tej części odnoszą się do następujących aspektów:

- dziejów Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”;
- rozwoju w Polsce i w Europie następujących dyscyplin sportowych: narciarstwo, sporty motorowodne i narciarstwo wodne, szermierka;
- rozwoju kultury fizycznej w działalności Salezjańskiej Organizacji Sportowej Rzeczypospolitej Polskiej;
- sportu mniejszości narodowych w Polsce w okresie międzywojennym;
- historyczno-socjologicznych uwarunkowań rozwoju kultury fizycznej Maorysów.

Recenzentem publikacji zamieszczonych w II części – „Problemy rozwoju i zdrowia”, był prof. dr hab. Andrzej Malinowski. W tej części pracy analizowano problemy:

- rozwoju fizycznego i uzdolnień motorycznych dzieci i młodzieży w aspekcie uwarunkowań środowiskowych;
- oceny wydolności fizycznej piłkarzy nożnych;
- kultury zdrowotnej i zachowań zdrowotnych dzieci i młodzieży;
- edukacji w zakresie kultury fizycznej i zdrowia;
- oceny potencjalnych zagrożeń zdrowotnych związanych ze spożywaniem alkoholu przez sportowców.

Recenzentami artykułów zamieszczonych w III części byli: prof. dr hab. Marian Głowacki, prof. dr hab. Andrzej Malinowski i prof. zw. dr hab. Mirosław Ponczek. W tej części omówiono:

- walory rekreacyjno-turystyczne wybranych obszarów Pienińskiego Parku Narodowego w Polsce i Parku Narodowego New Forest w Zjednoczonym Królestwie;
- rozwój turystyki w powiecie raciborskim.

Ostatnią częścią VIII zeszytu są dwie recenzje prac ukazujących alpinizm europejski w latach 1919–1939 oraz dzieje Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu w latach 1946–2006.

W końcu zeszytu zamieszczamy noty o autorach i wymagania redakcyjne.

Pragniemy złożyć bardzo serdeczne podziękowania Recenzentom za ich niezwykle cenne uwagi i spostrzeżenia podnoszące wartość niniejszej pracy.

Dziękujemy za współpracę dotychczasowym autorom i wyrażamy nadzieję, że krąg osób zainteresowanych publikowaniem własnych osiągnięć naukowych w kolejnych zeszytach się poszerzy.

Redaktorzy